**Uitspraak Commissie van Beroep 2010-07 d.d. 10 juni 2010**
(prof. mr. A.S. Hartkamp, voorzitter, mr. A. Bus, mr. C.A. Joustra, drs. P.H.M. Kuijs AAG en mr. A. Rutten-Roos, leden, en mr. M.J. Drijftholt, secretaris)

## Samenvatting

Pensioenverzekering. Tussenuitspraak. Door lagere rentestand gedurende looptijd en op einddatum worden beoogde pensioenen niet gehaald. Volgens Consument had Aangeslotene hem tijdig hierover moeten informeren. Consument was als directeur van zijn werkgever gesprekspartner van Aangeslotene voor pensioenen. Commissie: Verzekeraar moet tijdens looptijd adequate informatie verstrekken over hoogte aan te kopen pensioen, is niet gebeurd. Aangeslotene heeft bij offerte geen rekening gehouden met stijgend partner-pensioen en krijgt hiertoe alsnog de gelegenheid.

Einduitspraak. Door de Commissie gemaakte berekening van het procentuele effect op de hoogte van de pensioenen van de daling van de rekenrente en het vervallen van de stijging van het partnerpensioen wordt niet weersproken door Aangeslotene. Veroordeling van Aangeslotene tot betaling aan Consument van een bedrag verhoogd met wettelijke rente.

Klik hier voor de uitspraak in eerste aanleg.

## Tussenuitspraak

### 1. De procedure in hoger beroep

1.1 Verzekeringnemer heeft bij een op 11 september 2009 gedateerd beroepschrift (binnengekomen op 18 september 2009 bij het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (KiFid)), met producties, op de voet van artikel 22.1 van het Reglement Geschillencommissie Financiële Dienstverlening juncto artikel 5 van het Reglement Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening (het Beroepsreglement), aan deze Commissie (verder: de Beroepscommissie) de uitspraak van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening (hierna: de Geschillencommissie) van 10 augustus 2009 ter toetsing voorgelegd.

1.2 Verweerster in beroep (verder: verzekeraar) heeft bij een op 29 oktober 2009 gedateerd verweerschrift (binnengekomen bij het KiFiD op 31 oktober 2009), met producties, verzocht het beroep af te wijzen.

1.3 De Beroepscommissie heeft de zaak mondeling behandeld op 21 december 2010. Beide partijen waren aanwezig.

## 2. De procedure in eerste aanleg.

Voor het verloop van de procedure in eerste aanleg verwijst de Beroepscommissie naar de aan deze uitspraak gehechte uitspraak van de Geschillencommissie van 10 augustus 2009.

## 3. Inleiding op de beoordeling van het beroep

3.1 De Beroepscommissie gaat uit van de volgende feiten.

(i) Verzekeringnemer heeft als werknemer van X bij Y, een rechtsvoorganger van verzekeraar, met ingang van 1 januari 1986 een pensioenverzekering (een C-polis) afgesloten. De aldus verzekerde kapitalen stelde verzekeringnemer in staat op zijn pensioendatum, (en ingeval hij eerder zou overlijden: zijn echtgenote) een pensioen in te kopen tegen de door de verzekeraar op dat moment te hanteren rentestand en tarieven.

(ii) Per 1 september 1988 kreeg verzekeringnemer een andere werkgever, Z, waarvan verzekeringnemer zelf de directeur was. De wisseling van werkgever leidde ertoe dat de hiervoor onder (i) genoemde pensioenverzekering met ingang van 1 januari 1988 ongewijzigd werd voortgezet, met dien verstande dat door middel van deze verzekering voortaan door Z werd voldaan aan de pensioenverplichtingen van de werkgever jegens verzekeringnemer.

(iii) Namens verzekeraar is de heer A periodiek bij Z op bezoek geweest om over de pensioenverzekering van verzekeringnemer te spreken. Verzekeringnemer was – als directeur – namens Z aanwezig bij die gesprekken.

(iv) Met ingang van het jaar 2000 heeft verzekeraar jaarlijks, telkens naar aanleiding van door verzekeringnemer opgegeven salariswijzigingen, een pensioenoverzicht aan verzekeringnemer toegezonden. Vanaf 2002 wordt daarin vermeld dat de pensioen-aanspraken niet zijn gegarandeerd en dat daarom in het pensioenoverzicht wordt gesproken van een beoogd pensioen; de op de pensioendatum geldende rentestand en tarieven zijn bepalend voor de hoogte van het aan te kopen pensioen.

(v) In het pensioenoverzicht van 5 mei 2004 staat dat de pensioenverzekering ziet op de volgende beoogde aanspraken:
- € 23.188,- per jaar aan levenslang oudedagspensioen;
- € 16.232,- per jaar aan levenslang partnerpensioen, waarbij – overeenkomstig het bepaalde in de pensioenbrief – is vermeld dat dit pensioen na ingang jaarlijks met 3% per jaar zal stijgen.

Voorts wordt op dit pensioenoverzicht vermeld: "De huidige rentestand voor aankoop van het pensioen op de pensioendatum ligt rond de 5%. Dit betekent dat de beoogde aanspraken op uw pensioendatum bij ongewijzigde uitgangspunten niet gerealiseerd kunnen worden en circa 8% lager zullen zijn."

(vi) Begin 2005 was bij verzekeraar bekend dat de toen geldende rentestand 4% bedroeg. Dit leidde ertoe dat de beoogde aanspraken van verzekeringnemer bij ongewijzigde uitgangspunten volgens de berekeningen van verzekeraar circa 16% lager zouden komen te liggen. Deze informatie is conform het bij verzekeraar bestaande beleid niet aan verzekeringnemer toegezonden, omdat diens salaris op dat moment ongewijzigd was gebleven en er om die reden geen aanpassing van de verzekerde kapitalen diende plaats te vinden.

(vii) Op 30 juni 2005 bedroeg de rentestand 3,63%. Met rentestand bedoelt verzekeraar in deze offerte het rendement op risicovrije Europese staatsobligaties volgens de Yieldcurve Dillen, vastgesteld door F&C Netherlands NV. Verzekeraar heeft op die datum aan verzekeringnemer de volgende offerte voor de aankoop van een pensioen uitgebracht:
- € 17.196,96 per jaar aan levenslang oudedagspensioen;
- € 12.037,87 per jaar aan levenslang partnerpensioen.

In deze offerte wordt geen rekening gehouden met de jaarlijkse stijging van 3% van het partnerpensioen na ingang van dat pensioen.
(viii) Op de pensioendatum van 1 oktober 2005 is een kapitaal van € 294.106,22 tot uitkering gekomen. Daarmee heeft verzekeringnemer het volgende pensioen ingekocht bij W:
- € 18.252,- per jaar aan levenslang oudedagspensioen;
- € 12.768,- per jaar aan levenslang partnerpensioen.

3.2 Verzekeringnemer is van mening dat verzekeraar hem onvoldoende heeft geïnformeerd over de stand van zijn pensioenvoorziening. Op 5 mei 2004 heeft verzekeraar hem voor het eerst gemeld dat de beoogde pensioenvoorziening vanwege de dalende rentestand niet zou kunnen worden gerealiseerd en circa 8% lager zou komen te liggen dan de beoogde bedragen. Verzekeringnemer heeft deze daling toen geaccepteerd. Echter, in de door verzekeraar op 30 juni 2005 uitgebrachte offerte werden aanzienlijk lagere pensioenbedragen genoemd: het aangeboden pensioen lag bijna 30% lager dan beoogd. Niet alleen heeft verzekeraar verzekeringnemer niet tijdig geïnformeerd over deze aanzienlijke daling waardoor zij verzekeringnemer de mogelijkheid heeft ontnomen zijn pensioenvoorzieningen op het gewenste niveau te brengen, maar ook heeft verzekeraar niet of nauwelijks toegelicht waarom het geoffreerde pensioen zoveel lager lag dan het beoogde pensioen, aldus verzekering-nemer.

3.3 Verzekeringnemer is van mening dat verzekeraar hem het verschil dient te vergoeden tussen – kort gezegd – de bedragen die in het pensioenoverzicht van 5 mei 2004 zijn genoemd, verminderd met 8%, en het pensioen dat hij uiteindelijk bij W heeft ingekocht. Op grond van dit uitgangspunt vordert verzekeringnemer in hoger beroep:
- betaling van een afkoopsom voor de periode tot 1 januari 2010 ten bedrage van € 14.857,39;
- vanaf 1 januari 2010 betaling van € 256,75 per maand aan oudedagspensioen, respectievelijk € 180,45 per maand aan partnerpensioen;
- betaling van immateriële schadevergoeding ten bedrage van € 25.000,-.

3.4 Verzekeraar bestrijdt dat zij verzekeringnemer onvoldoende heeft ingelicht. Verzekeraar heeft dit als volgt toegelicht. Met het in de pensioenverzekering opgebouwde kapitaal kan op de pensioendatum een pensioen worden aangekocht tegen de dan geldende tarieven en rentestand. Bij de berekening van het pensioenkapitaal dat is benodigd voor het beoogde pensioen moet een inschatting worden gemaakt van de rentestand op de pensioendatum. In de in 1985 uitgebrachte offerte is uitgegaan van een rekenrente van 6%. Dat was in die tijd, aldus verzekeraar, een realistisch uitgangspunt. Nadat verzekeraar had gesignaleerd dat de rentestand structureel lager lag dan de op de pensioendatum gehanteerde rekenrente van 6% heeft zij vanaf 2002 actie ondernomen. Vanaf dat jaar vermelden de pensioenoverzichten dat het tot uitkering komende kapitaal, de dan geldende rentestand en de tarieven van de verzekeraar bepalend zijn voor de hoogte van het aan te kopen pensioen. In 2005 heeft zij verzekeringnemer meer concreet geïnformeerd over de gevolgen van de dalende rentestand. Bovendien heeft verzekeringnemer regelmatig gesprekken gehad met A waarin zijn pensioenverzekering werd besproken. Ook stelt verzekeraar dat zij bij brief van 29 april 2003 aan verzekeringnemer (in diens hoedanigheid van directeur van zijn werkgever) informatie heeft toegezonden over de financiering van het pensioen in verband met de dalende rentestand. Die brief heeft er echter niet toe geleid dat verzekeringnemer zich tot verzekeraar heeft gewend om voorzieningen te treffen teneinde zijn pensioen op peil te brengen.

3.5 De Geschillencommissie heeft geoordeeld dat verzekeraar terecht het standpunt heeft ingenomen dat verzekeringnemer, met name door zijn functie van directeur van zijn werkgever en gesprekspartner van verzekeraar, voldoende ervan op de hoogte moet zijn geweest dat door de lagere rente het beoogde pensioen niet haalbaar zou zijn geweest. De Commissie heeft daarom als bindend advies de klacht afgewezen.

## 4. Beoordeling van het beroep

4.1 Verzekeringnemer heeft zijn hoger beroep als volgt toegelicht. Verzekeringnemer heeft in 1988 binnen de Z een bouwkundig en civieltechnisch ingenieursbureau opgericht, Z, waarvan verzekeringnemer statutair directeur was. Er is toen in de Z besloten dat verzekeringnemer binnen zijn eigen BV voor zijn pensioen zou zorg dragen. Over deze pensioenvoorzieningen heeft verzekeringnemer met enige regelmaat contact gehad met (eerst) Y en (later) verzekeraar.
Vanaf 1999 vonden de contacten jaarlijks plaats. Tijdens die gesprekken – die verzekeringnemer voerde met A – is steeds de pensioensituatie van verzekeringnemer besproken, alsmede de hoogte van het op de pensioendatum aan te kopen oudedags- en weduwen/partnerpensioen. Tijdens de laatste gesprekken is ook de dalende rentestand ter sprake gekomen, aldus verzekeringnemer. Ter mondelinge behandeling heeft verzekeringnemer erkend dat hij destijds ervan op de hoogte was dat de dalende rentestand een negatieve invloed had op zijn pensioenvoorziening.
Verzekeringnemers klacht houdt in dat hij van mening is dat hij niet adequaat is geïnformeerd over de omvang van de gevolgen van de dalende rentestand. Hij is op dat punt niet deskundig en mocht van verzekeraar verwachten dat deze hem over de concrete gevolgen behoorlijk zou informeren zodat hij voorzieningen zou kunnen treffen om zijn pensioen op peil te houden.
Verzekeringnemer betoogt verder nog het volgende. In het laatste door hem ontvangen pensioenoverzicht van 5 mei 2004 heeft verzekeringnemer kunnen lezen dat als gevolg van de dalende rentestand (deze bedroeg op dat moment 5%) de beoogde aanspraken op de pensioendatum ongeveer 8% lager zouden zijn; bij deze daling heeft hij zich neergelegd. Die daling zou volgens hem betekenen dat hij € 21.332,96 per jaar aan oudedagspensioen zou ontvangen en € 14.933,44 aan partnerpensioen. De offerte uit 2005 was evenwel ongeveer € 6.000,- per jaar lager voor het oudedagspensioen en € 4.000,- voor het partnerpensioen. Verzekeringnemer acht dit verschil onbegrijpelijk. Verzekeringnemer klaagt ook erover dat onbegrijpelijk is waarom verzekeraar slechts een pensioen heeft geoffreerd dat ongeveer 30% lager lag dan het beoogde oudedags-pensioen van € 23.188,- per jaar, dat eerder werd vermeld in het laatst bij hem bekende pensioenoverzicht van 5 mei 2004.

4.2 Verzekeraar heeft ook in hoger beroep weersproken dat zij verzekeringnemer niet adequaat heeft voorgelicht. Ten aanzien van de hoogte van de offerte heeft verzekeraar ter mondelinge behandeling in hoger beroep toegelicht dat de rentestand de belangrijkste factor is die bepaalt of het oorspronkelijk beoogde pensioen ook daadwerkelijk kan worden aangekocht. Daarnaast spelen volgens verzekeraar nog andere factoren een rol, maar deze zijn van een ondergeschikt belang; deze factoren werden in de informatievoorziening aan verzekeringnemer (kennelijk) samengevat als "de tarieven van de verzekeraar". Verzekeraar rekent het – naar zij ter mondelinge behandeling heeft toegelicht – tot haar taak om verzekeringnemer te informeren indien

zich belangrijke wijzigingen voordoen in zijn pensioensituatie. Ten tijde van de offerte was de rente gedaald naar 3,63% en dit heeft er toe geleid dat het geoffreerde pensioen aanzienlijk lager is komen te liggen dan een half jaar eerder – bij een rente-stand van 4% - door verzekeraar werd voorzien.

4.3 De Beroepscommissie oordeelt als volgt. Op verzekeraar rust de verplichting om bij een pensioenverzekering als de onderhavige gedurende de verzekeringsperiode adequaat informatie te verschaffen over het pensioen dat met het verzekerd kapitaal naar verwachting kan worden aangekocht. Verzekeraar dient – naar zij zelf ook erkent - te waarschuwen wanneer zij voorziet dat het beoogde pensioen niet zal kunnen worden gerealiseerd, zodat de verzekeringnemer (althans diens werkgever) des-gewenst maatregelen kan treffen. Een (algemene) mededeling op het periodieke pensioenoverzicht dat de pensioenaanspraken niet zijn gegarandeerd, dat daarom in het pensioenoverzicht wordt gesproken van een beoogd pensioen en dat de op de pensioendatum geldende rentestand en tarieven bepalend zijn voor de hoogte van het aan te kopen pensioen, is in dat verband niet voldoende concreet.

4.4 Verzekeraar heeft in het pensioenoverzicht van 5 mei 2004 een concrete waarschuwing over de hoogte van het aan te kopen pensioen opgenomen: in dat pensioensoverzicht is vermeld dat verzekeringnemer rekening diende te houden met een daling van zijn pensioen van 8% als gevolg van de dalende rentestand; de rente bedroeg toen 5%. Na 5 mei 2004 heeft verzekeringnemer geen concrete informatie meer ontvangen over de nog verder dalende rentestand en de daaraan verbonden consequenties voor het aan te kopen pensioen, hoewel de rente nadien aanzienlijk is gedaald en de desbetreffende informatie beschikbaar was bij verzekeraar. De Beroepscommissie is van oordeel dat de informatievoorziening door verzekeraar in het licht van hetgeen zij hiervoor onder 4.3 heeft overwogen, niet adequaat is geweest.

4.5 Verzekeringnemer stelt dat hij – indien hij eerder op de hoogte was geweest van de verder dalende rentestand – de mogelijkheid had gehad maatregelen te treffen om zijn pensioen op peil te houden. Desgevraagd heeft verzekeringnemer bij de mondelinge behandeling in hoger beroep echter verklaard dat hij – als hij adequaat was geïnformeerd – financieel niet in staat zou zijn geweest zijn pensioenvoorziening op een hoger peil te brengen. Dit betekent dat de gebrekkige informatie-voorziening door verzekeraar over de hoogte van de rente in zoverre niet heeft geleid tot schade aan de zijde van verzekeringnemer. Immers, ook als hij wel adequaat was geïnformeerd, had hij zich genoodzaakt gezien genoegen te nemen met een lager pensioen. In zoverre faalt het beroep.

4.6 Verzekeringnemer klaagt ook nog dat – kort gezegd – niet inzichtelijk is hoe de offerte van 30 juni 2005 tot stand is gekomen. Hierover oordeelt de Beroepscommissie als volgt. Als gezegd is bij de totstandkoming van de pensioenverzekering uitgegaan van een rekenrente van 6% waarvoor blijkens het pensioenoverzicht van 5 mei 2004 een (beoogd) levenslang oudedagspensioen van € 23.188,- zou kunnen worden ingekocht. Dat pensioenoverzicht vermeldt eveneens dat de op dat moment geldende rente rond de 5% bedroeg; volgens verzekeraar zou het aan te kopen pensioen daardoor ongeveer 8% lager komen te liggen. Verzekeringnemer heeft (onweersproken) berekend dat dit neerkomt op een oudedagspensioen van (ongeveer) € 21.332,96 per jaar, hetgeen hij heeft geaccepteerd. Vervolgens is de rente begin 2005 gedaald tot 4%; dit betekende volgens verzekeraar toen een daling van het pensioen met 16%, neerkomend op € 19.477,92 per jaar aan oudedagspensioen. In de offerte van 30 juni 2005 werd vervolgens een oudedagspensioen van € 17.196,96 per jaar geoffreerd op basis van een rente van 3,63%.

4.7 Verzekeraar heeft ter mondelinge behandeling toegelicht dat de rentestand de belangrijkste factor is die bepaalt of het beoogde pensioen met het verzekerde kapitaal zal kunnen worden aangekocht. Gelet op de eerdere dalingen van de rente ten opzichte van de destijds gebruikte rekenrente (van 6% naar 5% en vervolgens naar 4%) en de daarmee gepaard gaande omvang van de daling van de pensioenvoorzieningen, is de rentedaling van 4% naar 3,63% evenwel geen afdoende verklaring voor de daarmee gepaard gaande daling van het oudedagspensioen met meer dan € 2.000,- per jaar in minder dan een half jaar tijd. Voor het partnerpensioen geldt mutatis mutandis hetzelfde.
De Beroepscommissie merkt in het bijzonder op dat niet valt in te zien waarom verzekeraar in haar offerte geen rekening heeft gehouden met de in de pensioenbrief door de werkgever toegezegde en in de latere pensioenopgaven herhaalde meeverzekering van stijging na ingang van het partnerpensioen van 3% per jaar.
De berekening die de Beroepscommissie maakt van het procentuele effect op de hoogte van de pensioenen van de daling van de rekenrente en het vervallen van de hiervoor genoemde stijging van het partnerpensioen is gebaseerd op de actuariële nettokoopsommen voor de op de pensioendatum in te verzekeren pensioenen met grondslagen die bij de totstandkoming van de verzekering gebruikelijk waren, uiteraard met uitzondering van de rekenrente.

4.8 Gelet op de hiervoor genoemde uitgangspunten komt de Beroepscommissie voorshands tot de volgende berekening.

- In het nimmer naar Verzekeringnemer verzonden pensioenoverzicht van verzekeraar van begin 2005 staat dat het pensioen door de daling van de rentestand van 6% naar 4%, 16% lager zal zijn. Het beoogde pensioen bedroeg € 23.188,-, derhalve is bij een rentestand van 4% het pensioen gedaald tot € 19.478,-.

- Door het vervallen van de 3% stijging van het partnerpensioen hadden de hiervoor genoemde bedragen met 3,89% dienen te stijgen. Deze correctie is berekend bij een rekenrente van 3,63%.
- Het effect van de rentedaling van 4% naar 3,63% op de hoogte van de pensioenen (inclusief de 3%-stijging) bedraagt 3,56 %.
- Het gecombineerde effect van de daling van de rentestand van 4% naar 3,63% plus het vervallen van de stijging van 3% per jaar na ingang van het partnerpensioen, komt per saldo uit op een stijging van het te verzekeren pensioen ingaande op 1 oktober 2005 van 0,465%, derhalve € 91,- per jaar. Dat betekent dat op de pensioendatum een pensioen had moeten ingaan van € 19.478,- plus € 91,- = € 19.569,- (en een partnerpensioen van 70% ingaande bij overlijden).
- Bij W heeft verzekeringnemer een bedrag van € 18.252,- uit de uitkering van de kapitaalverzekering door verzekeraar kunnen verzekeren. Dit komt neer op een verschil van € 19.569,- minus € 18.252,- is € 1317,- per jaar, alsmede een partnerpensioen van 70% daarvan. Uitgaande van de offerte van W had verzekeraar op 1 oktober 2005 aan verzekeringnemer een bedrag van € 21.215,- extra moeten uitkeren om hem in staat te stellen bij W een pensioen van € 19.569,- per jaar (plus 70% partnerpensioen) in te kunnen kopen.
- De vergoeding die verzekeraar aan verzekeringnemer moet betalen bedraagt derhalve € 21.215,- vermeerderd met de wettelijke rente te rekenen vanaf 1 oktober 2005.

4.9 Gelet op de herhaalde verzoeken om informatie van verzekeringnemer had het op de weg van verzekeraar gelegen beter inzichtelijk te maken hoe haar (lage) offerte tot stand is gekomen, meer in het bijzonder of andere factoren naast de dalende rentestand daarbij een rol hebben gespeeld. Nu zij dit heeft nagelaten gaat de Beroepscommissie ervan uit dat er in de periode tussen begin 2005 en 30 juni 2005 niets anders is gewijzigd dan de rentestand.
De offerte van 30 juni 2005 had daarmee in overeenstemming moeten zijn.

4.10 Verzekeraar is evenwel nog niet in de gelegenheid geweest toe te lichten waarom zij in haar offerte heeft nagelaten rekening te houden met de toegezegde stijging van 3% per jaar van het partnerpensioen. De Beroepscommissie zal verzekeraar in de gelegenheid stellen dit alsnog te doen. Partijen zullen bovendien in de gelegenheid worden gesteld om zich uit te laten over de gevolgen die deze omissie heeft op de hoogte van het pensioen van verzekeringnemer en meer in het bijzonder op de berekening die de Beroepscommissie in dat verband heeft gemaakt en die onder 4.8 is weergegeven.

4.11 Tot slot is de Beroepscommissie van oordeel dat verzekeringnemers vordering tot immateriële schadevergoeding niet voor toewijzing in aanmerking komt, nu gesteld noch gebleken is dat zich een situatie voordoet als bedoeld in artikel 6:106 BW.

## 5. Slotsom

Partijen, eerst verzekeraar daarna verzekeringnemer, zullen in de gelegenheid worden gesteld zich uit te laten over de (financiële) gevolgen van het feit dat verzekeraar in haar offerte geen rekening heeft gehouden met de door haar toegezegde stijging van het partnerpensioen van 3% per jaar vanaf het moment van ingang daarvan. Iedere verdere beslissing zal worden aangehouden.

## 6. Beslissing

De Beroepscommissie stelt verzekeraar in de gelegenheid binnen vier weken na dagtekening van deze uitspraak zich uit te laten als bedoeld onder 4.10;
vervolgens zal verzekeringnemer de gelegenheid krijgen hierop te reageren; hij dient dit te doen binnen vier weken na dagtekening van de brief waarbij hij de reactie van verzekeraar ontvangt;
iedere verdere beslissing zal worden aangehouden.

## Einduitspraak

## 1. De procedure in hoger beroep

1.1 De Beroepscommissie heeft op 16 maart 2010 in deze zaak een uitspraak gedaan. Voor het verloop van de procedure tot aan die datum wordt naar die uitspraak verwezen.

1.2 De Beroepscommissie heeft in de uitspraak van 16 maart 2010 partijen in de gelegenheid gesteld te reageren op de berekening die in deze uitspraak is opgenomen.

1.3 Verzekeraar heeft van deze gelegenheid geen gebruik gemaakt.

1.4 Verzekeringnemer heeft bij brief van 2 mei 2010, met bijlage, een reactie aan de Beroepscommissie toegestuurd.

## 2. De verdere beoordeling van het hoger beroep.

2.1 In de uitspraak van 16 maart 2010 heeft de Beroepscommissie onder de nrs. 4.3 tot en met 4.5 geoordeeld dat op verzekeraar de verplichting rust om bij een pensioenverzekering als hier aan de orde gedurende de verzekeringsperiode aan de verzekeringnemer adequaat informatie te verschaffen over het pensioen dat met het verzekerd kapitaal naar verwachting kan worden aangekocht en voorts dat verzekeraar deze verplichting niet is nagekomen. De gebrekkige informatievoorziening door verzekeraar over de hoogte van de rente heeft evenwel niet geleid tot schade aan de

zijde van verzekeringnemer. Immers, ook als verzekeringnemer wel adequaat was geïnformeerd, had hij zich – naar hij tijdens de mondelinge behandeling in hoger beroep heeft toegelicht – genoodzaakt gezien genoegen te nemen met een lager pensioen.

2.2 In zijn brief van 2 mei 2010 heeft verzekeringnemer gereageerd op deze beslissing. Hij is – kort gezegd – van mening dat de Beroepscommissie de schadeberekening, die is opgenomen in zijn beroepschrift, had moeten overnemen en de door hem berekende schade had moeten toewijzen. De Beroepscommissie blijft evenwel bij hetgeen zij in nr. 4.5 van de uitspraak van 16 maart 2010 heeft geoordeeld. Waar het om gaat is dat indien verzekeraar wél had voldaan aan haar verplichting verzekeringnemer te voorzien van adequate informatie, verzekeringnemer financieel niet in staat zou zijn geweest zijn pensioenvoorziening op een hoger peil te brengen. Verzekeringnemer is aldus niet in een slechtere financiële positie komen te verkeren als gevolg van de nalatigheid van verzekeraar.

2.3 De klacht over de inzichtelijkheid in de totstandkoming van de offerte van 30 juni 2005 heeft de Beroepscommissie in de uitspraak van 16 maart 2010 eveneens gegrond geoordeeld. De Beroepscommissie heeft een berekening gemaakt van het procentuele effect op de hoogte van de pensioenen van de daling van de rekenrente en het vervallen van de stijging van het partnerpensioen. Deze berekening komt erop neer dat verzekeraar aan verzekeringnemer zou moeten betalen een bedrag van € 21.215,- vermeerderd met de wettelijke rente te rekenen vanaf 1 oktober 2005. De Beroepscommissie heeft partijen de gelegenheid gegeven te reageren op deze berekening.

2.4 Nu verzekeraar niet binnen de gestelde termijn van vier weken heeft gereageerd, gaat de Beroepscommissie ervan uit dat zij zich kan vinden in de berekening van de Beroepscommissie. Verzekeringnemer heeft geen inhoudelijk bezwaar gemaakt tegen de berekening en ook niet de juistheid betwist van de gegevens waarvan de Beroepscommissie is uitgegaan. Dit betekent dat de Beroepscommissie deze berekening aan haar beslissing ten grondslag zal leggen; verzekeraar dient aan verzekeringnemer het bedrag van € 21.215,- te vergoeden.

2.5 Verzekeringnemer maakt in zijn brief van 2 mei 2010 bezwaar tegen de afwijzing van de vordering tot immateriële schadevergoeding. Hij is van mening dat verzekeraar het oogmerk had hem immateriële schade te berokkenen. Ook op dit punt blijft de Beroepscommissie bij haar oordeel zoals weergeven onder nr. 4.11 van de uitspraak van 16 maart 2010.
De omstandigheid dat verzekeraar gedurende lange tijd heeft nagelaten inhoudelijk te reageren op de klachten van verzekeringnemer, betekent nog niet dat zij met deze handelwijze het doel had verzekeringnemer immaterieel schade toe te brengen.

## 3. Slotsom

3.1 Het beroep is gegrond als voormeld. De beslissing van de Geschillencommissie kan niet in stand blijven.

3.2 Verzekeraar zal worden veroordeeld tot het betalen van € 21.215,- vermeerderd met de wettelijke rente te rekenen vanaf 1 oktober 2005.

3.3 Gelet op artikel 11.4 van het Beroepsreglement zal verzekeraar worden veroordeeld tot betaling van de verschotten ten bedrage van € 50,- respectievelijk € 500,-, die verzekeringnemer heeft moeten betalen in verband met de behandeling van zijn klacht bij de Geschillencommissie en de Beroepscommissie.

## 4. Beslissing

De Beroepscommissie stelt bij bindend advies vast dat de bestreden beslissing van de Geschillencommissie wordt vernietigd en dat verzekeraar binnen één maand, te rekenen vanaf het moment dat dit bindend advies aan partijen is verzonden aan verzekeringnemer dient te betalen een bedrag van € 21.215,- vermeerderd met de wettelijke rente te rekenen vanaf 1 oktober 2005 tot de dag der algehele voldoening, alsmede een bedrag van € 550,- ter zake van de verschotten die verzekeringnemer heeft moeten betalen in verband met de behandeling van zijn klacht.